

Peräpohjolan Keskusta
Valtakatu 25 LH 2b
94100 Kemi

LAUSUNTO

23.9.2020

Lapin Keskusta
Kansankatu 12 A 4
96100 Rovaniemi

VN/8871/2019

Sosiaali- ja terveysministeriölle

LAUSUNTO SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN UUDISTAMISESTA

Keskustan Peräpohjolan ja Lapin piirit toteavat, että Sote-uudistuksen tärkein tehtävä on lähipalveluiden turvaaminen ja terveysasemien ylläpito kaikissa kuntakeskuksissa. Edellytämme perusterveydenhuollon päivystysten ylläpitämistä nyky muodossaan Lapin maakunnan alueella. Erikoissairaanhoidon palvelujen tarjoaminen nykyisissä toimipisteissä tukee lähipalveluperiaatetta. Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuolto tukevat toisiaan.

*Esitämme, että osana sote-uudistusta terveydenhuoltolakiin tulee kirjata Lapin maakunnalle oikeus pitää yllä kahta erikoissairaanhoidon ympärivuorokautista yhteispäivystystä tarkoituksenmukaisessa laajuudessa, **joiden rahoitus varmistetaan lainsäädännössä.** Esitämme lakiin kirjattavaksi alueiden sisäinen ratkaisuväliltä huolehtia päivystyksen erikoisalajien sijoittumisesta kahteen eri yksikköön. Tällä tarkoitamme vaativaa yhteispäivystystä useammalla erikoisalalla molemmissa yksiköissä, eikä pelkästään niin kutsuttua terveyskeskustasoista päivystystä. Lähtökohtamme on vastata alueen asukkaiden suureen huoleen eli turvata palvelujen saaminen lähisairaalaista.*

Pidämme tärkeänä, että synnytystoiminnan on jatkuttava Lapissa nykyisessä laajuudessaan. Synnytysmäärien poikkeusluvan raja tulee poistaa.

Edellytämme joustavuutta rajakuntien sote-palveluiden ja ensihoidon turvaamisessa Pohjois-Lapin alueilla yhteistyössä Norjan kanssa. Potilaiden liikkuminen rajan yli helpottuu tulevien EU-säännösten myötä ja Suomen tulee varautua rajan yli tulevien potilaiden vastaanottamiseen. Tämä tukee Länsi-Pohjan sairaalayksikön toimintaa lisäämällä asiakasmääriä. Sairaaloissamme viralliset asiointikielet ovat suomi, ruotsi ja Lapissa myös saame.

Keskittämisasiasetusta tulee muuttaa sote-uudistuksen yhteydessä, kuten hallitusohjelmaa neuvoteltaessa on hallituspuolueiden välillä linjattu. Haluamme, että alueille jää enemmän harkintavaltaa poiketa leikkausten lukumäärävaatimuksista mm. tekoniivelten, tiettyjen syöpien ja selkäleikkausten osalta. Maakunnan sisällä voidaan sopia leikkausten työnjaosta sen perusteella, kummalla yksiköllä on vahvempi osaaminen ja suhteellinen etu leikkaustoiminnassa.

Asukkaiden perustason sosiaali- ja terveyspalvelut on tuotettava lähellä. Kotiin annettavat palvelut, sosiaalityö, neuvola, asumispalvelut, avovastaanotto ja muut jopa päivittäin tarvittavat palvelut on oltava kaikkien saavutettavissa. Erytistason sosiaalipalvelut (esim. lastensuojelu ja vammaispalvelut) on mahdollistettava myös lähipalveluna.

Hyvinvointi ja terveyden edistäminen tulee ottaa kokonaisvaltaisemmin huomioon sote-uudistuksessa. Tämä vaatiikin uudenlaista ajattelua. Sote-uudistuksen pohjana oleva maakunta ei voi olla hyvinvointia ja terveyttä edistettäessä ainoa toimija. Kuntalain mukaisesti kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia. Käytännössä asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen näkyy tulevaisuudessa myös sote-maakunnan tilinpäätöksessä. Kunnan onnistuminen on tärkeää koko sote-uudistuksen kannalta ja kunnille tuleekin antaa riittävät taloudelliset kannustimet hyvinvointityöhön. Sote-kustannusten kasvua voidaan hidastaa vain sekä ehkäisemällä ennalta että hoitamalla pahoinvointia. Täydet tukipalvelut ja palveluketjut tulee mahdollistaa esimerkiksi odottaville äideille ja heidän perheilleen – linkityksen kunnallisiin palveluihin tulee olla saumaton.

Sallassa 23.9.

Raanujärvellä 23.9.

Petteri Salmijärvi

Tanja Joona

Keskustan Lapin piiri

Keskustan Peräpohjolan piiri